

Afgørelser – Reg. nr.: 01964.04

Fredningen vedrører: Lerte Kirke

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

Kendelser

Deklarationer

08-01-1952, 07-12-1951

Sognerådet er indforstået med, at denne deklaration uden udgift for kommunen tinglyses på ejendommen art.nr.43 af Lerte ejerlav, Sommersted sogn, med oprykende prioritet næst de tidligere tinglyste heftelser og andre byrder, hvorom henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Påtaleberettiget i henhold til deklarationen er fredningsnævnet for Haderslev amtsrådsreds og Sommersted sogns menighedsråd hver for sig.

Sommersted sogn, den 8/1 ^{1952.}
~~1951~~

J.H.Damgaard.	Jens Nissen.	Joh.Schmidt.
Valdemar Nissen.	Johs.Schmidt.	H.I.Skytt.
Chr.Ravn.		

Underskrevne formand for Sommersted sogneråd attesterer herved, at foranstående underskrivere udgør det samlede sogneråd.

d.u.s.

cfr. *17/18*

Sommersted
Sogneråd.

H.I.Skytt.

Den af Sommersted sogneråd ved udstedelse af nærværende deklaration foretagne disposition godkendes.

Haderslev amtsråd, den 1. februar 1952.

Pinholt.

Indført i Dagbogen til Tingbogen for Retsreds Nr.89
Haderslev Købstad m.v., den 12. Febr. 1952. Nr.528.

lyst Tingbog Bd.II Bl.52 Afd.II 1.

Dauidsen.

Gebyr § 14² 2 kr.

Genpartens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for
Haderslev Amtsrådsreds

Anders D. Sørensen

113 af Lerte ejerlav, Sommersted sogn, med opryk ende prioritet
mod de tidligere tinglyste hæftelser og andre byrder, hvorpå
henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Påtaleberettiget i henhold til deklarationen er frednings-
nævnet for Haderslev amtsrådsreds og Sommersted sogns menigheds-
råd hver for sig.

Menighedsrådet for Sommersted sogn, den 7. Dec. 1951.

Peter Petersen.	Harboe Pedersen.	Boh Jørgensen.
H.C. Johansen.	Niels Michaelsen.	P. Andersen.
Nis Wogansen.	Jens Nissen.	

Underskrevne formand for Sommersted sogns menighedsråd
attesterer herved, at foranstående underskrivere udgør det sam-
lede menighedsråd.

d. u. s.

P. Petersen.

BD

j. nr. 2 G. 1608^{146b}.

Det tiltrædes, at nærværende fredningsdeklaration tinglyses som
servitutstiftende på art. nr. 113 af Lerte ejerlav, Sommersted sogn.

Kirkeministeriet, den 22. april 1952.

P.M.V.

E.B.

J. Bengtsson

fm.

Indført i Dagbogen til Tingbogen for Retskreds Nr. 89.
Haderslev Købstad m.v., den 2. Maj 1952. Nr. 1917.
Lyst tingbog Sommersted bd. II bl. 63, afd. II nr. 16.

Davidson.

/Vr.

Gebyr: § 14: Kr. 2.00
to kroner.

Genpartens rigtighed bekræftes.

fredningsnævnet for

Haderslev Købstad m.v.

Anders Villarsen

Modtaget:
Skov- og Naturstyrelsen

SCANNET

Den 11. april 2006 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 7/2006

Ansøgning fra arkitekt Jørgen Toft Jessen om dispensation fra fredningen af Lerte kirkes omgivelser til udvidelse af Dansk Klokkemuseum, beliggende Farrisvej 12, Sommersted, Vojens kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 20. marts 2006 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 06/2528..

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Jens Thestrup Schmidt, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at den pågældende ejendom er omfattet af en deklARATION af 22. april 1952 om fredning af Lerte kirkes omgivelser. Det fremgår af deklARATIONEN, at arealet ikke må bebygges eller beplantes, således at udsigten til kirken ødelægges, og der må heller ikke opsættes skure, boder og toiletter m.v. Udover fredningsnævnet har Sommersted sogns menighedsråd påtaleret efter deklARATIONEN.

Det bemærkes, at Fredningsnævnet den 10. marts 2005 meddelte dispensation til en udvidelse af Klokkemuseet. Af denne sag fremgik, at kirken i dag ejes af Dansk Klokkemuseum, og at der kun afholdes gudstjeneste 4 gange om året. Det omkringliggende areal er af menighedsrådet udlejet til Klokkemuseet. Det er oplyst, at det nu fremsendte projekt skal erstatte det projekt, der tidligere er givet tilladelse til. Det er videre oplyst, at den ansøgte bygning ønskes placeret i forlængelse af den eksisterende kirkebygning med en forbindelsesgang. Den opføres i en højde på ca. 7 meter, og rygningshøjde på kirken og den ansøgte bygning er ens. Bygningen opføres i træ med reference til de gamle sønderjyske klokkehuse.

Sommersted sogns menighedsråd har ikke haft nogen indvendinger mod projektet.

Sønderjyllands Amt har oplyst, at området er blevet besigtiget, og det vurderes, at den ansøgte ikke vil tage indblikket til kirken, idet bygningen opføres bag denne. Amtet har herefter indstillet, at der meddeles dispensation.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Efter de foreliggende oplysninger, herunder særligt om nybygningens placering kan det ikke antages, at indblikket til kirken vil forringes eller ødelægges.

SNS-121-20066
1

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler Fredningsnævnet herefter dispensation til opførelse af en bygning på ca. 180 m² til klokkestøberi i overensstemmelse med de indsendte tegninger og beskrivelser.

Dispensationen kan ikke antages at være i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

----- /kb -----

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

24. april 2025
FN SJS 17/2025

FN SJS 17/2025: Ansøgning om dispensation/lovliggørende dispensation til etablering af musikinstrumenter m.m. inden for fredningen af Lerte Kirkes omgivelser

Fredningsnævnet har den 21. marts 2025 modtaget en ansøgning fra Haderslev Kommune på vegne af Dansk Klokkemuseum om dispensation til etablering af fem nye musikinstrumenter samt lovliggørende dispensation til bevaring af henholdsvis et klokketårn, en klokkestol og en klokkestabel på ejendommen med matr.nr. 59, Lerte, Sommersted, beliggende Farrisvej 12, 6560 Sommersted, inden for fredningen af Lerte Kirkes omgivelser.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation/lovliggørende dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens oplysninger

Det er oplyst, at ejendommen er ejet af Dansk Klokkemuseum, men at der fire gange årligt afholdes gudstjeneste i den gamle kirke, der ellers i dag fungerer som museumsbygning.

Situationsplan over de involverede elementer:

Lyseblå skravering: det fredede område.

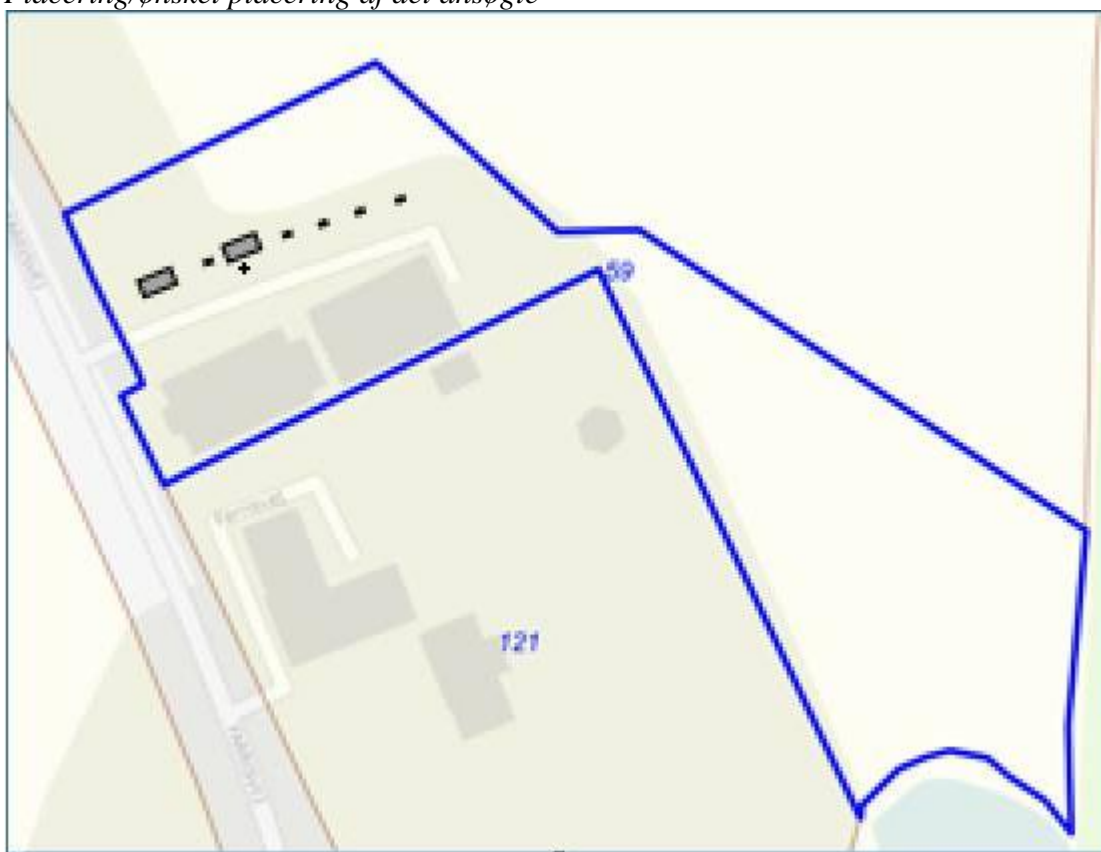
Gul markering: område, hvor det ansøgte er placeret/ønskes placeret.

Fra venstre: klokketårn, klokkestol og klokkestabel. I forbindelse med disse ønskes etableret fem musikinstrumenter (se næste foto, hvor instrumenterne er markeret med sorte prikker)

Placering/ønsket placering af det ansøgte

Nedenfor ses de ansøgte musikinstrumenter nærmere beskrevet:

Music Book

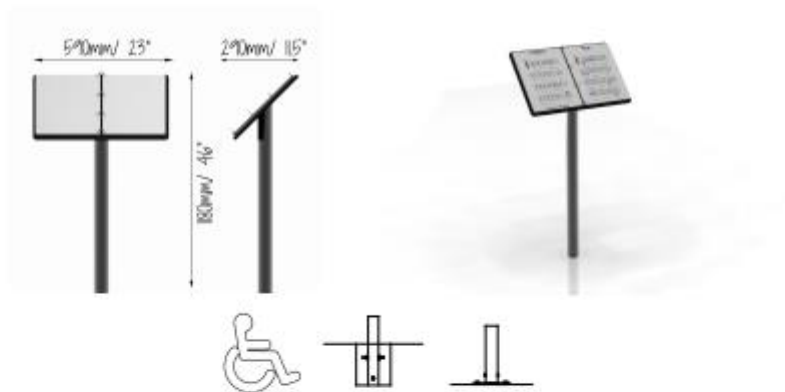
Description

The Music Book is designed to accompany the Cavatina or Capella using our Rainbow Scale and is permanently installed outside.

Materials and Features

HDPE body with composite laminated pages.
316 mirror polished stainless steel leg.
Vandal resistant 300 series stainless steel fixings.

The Music Book is available with two music sheets (four tunes) or four music sheets (eight tunes). There are a variety of tunes available, further details can be found on the Percussion Play website.

Box Dimensions	Weight (kg)	L (cm)	W (cm)	H (cm)
Music Book 1 of 2	15	65	65	12
Music Book 2 of 2	5	120	10	10

*Surface fixing instruments will include additional packages containing fixing plates.

Find more information and watch the video [here](#).

Standard Compliance BS EN 1176

Warranty: Limited Twenty-Five (25), Limited Ten (10) Year & Limited Two (2) Year warranty

BOOK/Issue 002

Cavatina

Description

This colorful metallophone with notes arranged to our Rainbow Scale is a wonderful all-rounder and fun for both experienced musicians and beginners.

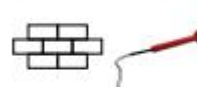
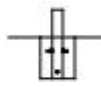
Materials and Features

316 stainless steel, mirror polished leg.
 15 color anodized aluminum notes.
 Black anodized aluminum resonators held between HDPE sheets.
 2 x 1 part vandal resistant mallets.
 Vandal resistant 300 series stainless steel fixings.

Tuning and Sound Level Data

C Major Diatonic (C4 - C6)

50m - 54dB
 10m - 64dB
 <3m - 93dB

Packed Dimensions	Weight (kg)	L (cm)	W (cm)	H (cm)
Cavatina 1 of 2	20	80	70	12
Cavatina 2 of 2	5	120	10	10

*Surface fixing instruments will include additional packages containing fixing plates.

Find more information and watch the video [here](#).

Standard Compliance BS EN 1176

Warranty: Limited Twenty-Five (25), Limited Ten (10) Year & Limited Two (2) Year warranty.

CAVA/Issue002

Harmony Bells Bunch

Description

Visually stimulating and colorful, each 'flower' is made of four bells of decreasing size and ascending pitch. Each 'bell' - when struck - emits a pure tone with a long sustain.

Materials and Features

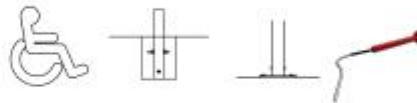
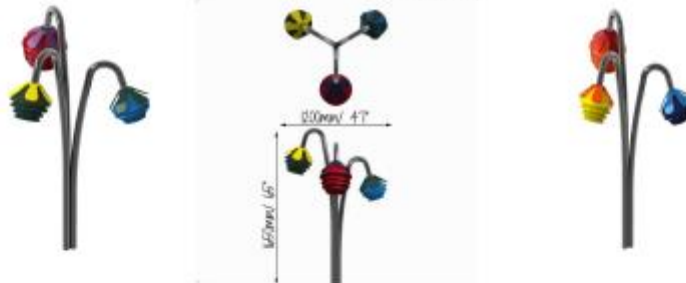
300 series stainless steel stems, mirror polished.
 Tuned aluminum bells.
 Aluminum petals.
 3 x 1 part vandal resistant mallets.
 Vandal resistant 300 series stainless steel fixings.

Tuning and Sound Level Data

Major C4 - C5 (Red Bells) | Major F4 - F5 (Green Bells) | Major G4 - G5 (Blue Bells)

Minor D4 - D5 (Orange Bells) | Minor E4 - E5 (Yellow Bells) | Minor A4 - A5 (Indigo Bells)

50m - 47dB
 10m - 65dB
 <3m - 71dB

Pack Dimensions	Total Weight (kgs)	L (cm)	W (cm)	H (cm)
Frame	31	187	57	6
Flowers	-	29	28	29

*Surface fixing instruments will include additional packages containing fixing plates.

Find more information and watch the video [here](#).

Standard Compliance BS EN 1176

Warranty: Limited Twenty-Five (25), Limited Ten (10) Year & Limited Two (2) Year warranty

HBEL/Issue 002

Bell Lyre

Description

Sleek, ultramodern and whimsical, the Bell Lyre is a firm favourite. Each of the eight bells emit their own sound, from sweet and gentle to deep and sonorous.

Materials and Features

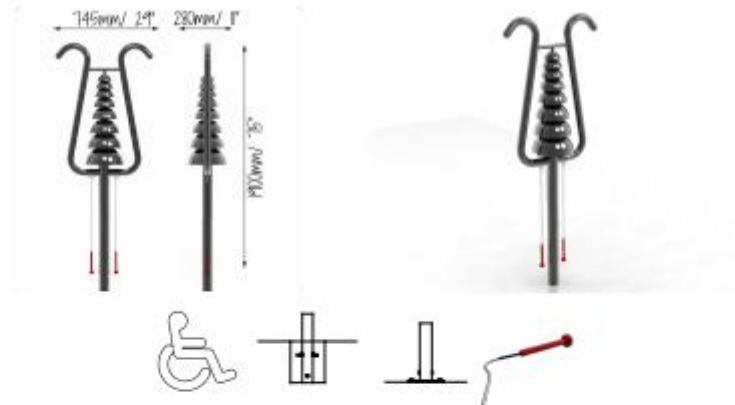
300 series mirror polished stainless steel 'lyre' design frame.
 Mirror polished centre post.
 8 x 316 stainless steel untuned, mirror polished hemispheres.
 2 x 1 part vandal resistant mallets.
 Vandal resistant 300 series stainless steel fixings.

Tuning and Sound Level Data

Untuned Percussion

50m - 50dB
 10m - 61dB
 <3m - 81dB

Packed Dimensions	Weight (kg)	L (cm)	H (cm)	W (cm)
Bell Lyre	25	130	70	30

*Surface fixing instruments will include additional packages containing fixing plates.

Find more information and watch the video [here](#).

Standard Compliance BS EN 1176

Warranty: Limited Twenty-Five (25), Limited Ten (10) Year & Limited Two (2) Year warranty
 LYRE/Issue 002

Harmony Hop

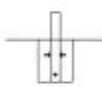
Description

Harmony Hop is designed to make music theory approachable and enjoyable for learners of all ages. Each hopscotch square represents a musical note: C, D, E, F, G, A, and B. By hopping from one note to another, players can easily learn the fundamental concept of musical harmony. They'll understand how these notes relate to each other in a melodic sequence, fostering a solid foundation in music theory.

The act of hopping and moving across the HarmonyHop also provides an exciting physical challenge. It helps children develop essential gross motor skills such as balance, coordination, and strength. As they hop from one musical note to the next, they enhance their physical abilities and promote a healthier, active lifestyle. Laid flush with the surrounding ground, the durable and slip-resistant surface is wheelchair-accessible, making it perfect for inclusive playgrounds.

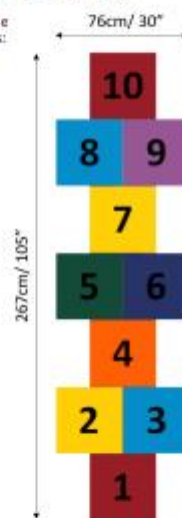
Materials and Features

Stainless steel housing and sub frame.
Stainless steel fixings and internal mechanism.
Aluminum stepping plate.
Aluminum internal chimes.

Tuning and Sound Level Data

C Major Diatonic Scale
Comprising 3 x Triads:
C Major
D Minor
E Minor

Packed Dimensions	Weight (kg)	L (cm)	W (cm)	H (cm)
Box 1	38	80	80	18
Box 2	38	80	80	18
Box 3	50	120	80	18

Find more information [here](#).

Standard Compliance BS EN 1176Warranty: Limited Twenty-Five (25), Limited Ten (10) Year & Limited Two (2) Year warranty
HARM/Issue 001

Både Haderslev Stift og Den Kgl. Bygningsinspektør har anbefalet, at der dispenseres til det ansøgte.

Kirkegårdskonsulenten, Anne Vium Skaarup, har udtalt følgende:

”...

Med anmodning om udtalelse har Haderslev Stift hertil fremsendt ovenstående sag.

Klokkemuseet søger dels om lovliggørelse af eksisterende klokkestol, -stabel og -tårn. Dels søges om landzonetilladelse til ændret anvendelse af et område omkring kirken med henblik på placering af fem nye instrumenter.

De eksisterende klokkebygninger er placeret inden for exnerfredningen, hvis hensigt er at bevare indsigt til og udsigt fra kirken. Inden for fredningen kan der opføres bygninger til kirkelige formål. Klokkebygningerne må siges at have et kirkeligt formål, selv om de her også er del af en udstilling. Bygningerne har en karakter og placering som ikke forstyrrer eller hindrer sig til kirken. Jeg kan derfor anbefale at der gives dispensation og at bygningerne lovliggøres.

Klokkemuseet ønsker at gøre klokkeklang tilgængelig for alle på ethvert tidspunkt og planlægger derfor at placere fem instrumenter i arealet mellem og øst for klokkebygningerne. De fem foreslåede instrumenter ser ud til at være af høj kvalitet og omhyggeligt design.

Instrumenterne har dog en væsentlig anderledes karakter end de eksisterende klokkebygninger og vil med deres farver og ikke uvæsentlige størrelse komme til visuelt at fylde meget i området.

Jeg kan anbefale at der gives landzonetilladelse til ændret anvendelse, men at placeringen af instrumenterne genovervejes.

Den viste placering af instrumentet 'Harmony Hop' mellem klokkebygningerne kan ikke anbefales.
..."

Haderslev Kommune har vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter anført følgende:

"...

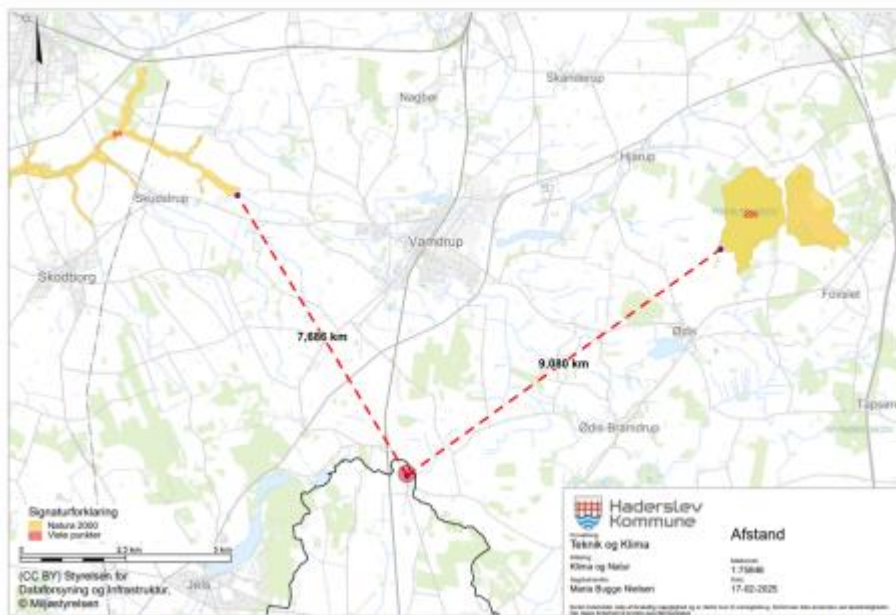
Natura 2000

Projektområdet ligger mellem 2 Natura 2000-områder. Det nærmeste er Natura 2000-område N91 Kongeå, som indeholder habitatområde H80. området ligger ca. 7 km fra projektområdet. Yderligere ligger Natura 2000-område N226 Svanemose, som omfatter habitatområde H250 og fuglebeskyttelsesområde F120, ca. 9 km fra projektområdet.

På baggrund af afstanden mellem projektområdet og Natura 2000-områderne, samt projektets begrænsede omfang vurderer Haderslev Kommune, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af natura 2000 Kongeå eller Svanemose. Afstanden fremgår af kort 1.

Haderslev Kommune vurderer, at projekt ikke vil påvirke naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget for Natura-2000 Kongeå eller Svanemose. Dette vurderes på baggrund af projektets begrænset omfang.

Udpegningsgrundlagene fremgår af tabel 1 og 2.

Kort 1: Afstanden mellem projektområdet (markeret med rød cirkel) og Natura 2000- området N226 Svanemose.

Tabel 1. udpegningsgrundlag for H80 Kongeå
1095 Havlampret
1096 Bæklampret
1099 Flodlampret
1106 Laks
1113 Snæbel'
1355 Odder
3150 Næringsrig sø
3260 Vandløb
6230 Surt overdrev'
6410 Tidvis våd eng
6430 Urtebræmme
7140 Hængesækh
7220 Kildevæld'
7230 Righær

Tabel 2. udpegningsgrundlag for H250 Svanemose
1042 Stor hærguldsmed
3130 Søbred med småurter
3150 Næringsrig sø
3160 Brunvandet sø
4010 Våd hede
6230 Surt overdrev'
6410 Tidvis våd eng
7110 Højmose'
7120 Nedbrudt højmose
7140 Hængesækh
7230 Righær
9130 Bøg på muld
9160 Ege-blandskov
9190 Stilhege-krat
91D0 Skovbevokset tørvemose'
91E0 Elle- og askeskov'

Bilag IV

Der er indenfor projektarealet ikke registreret nogle arter optegnet på habitatdirektivets bilag IV. Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er oplagte yngle og raste områder indenfor projektområdet og at den ændrede areal anvendelse, ikke vil påvirke mulige forekomster af arterne væsentligt. Ved gennemgang af diverse databaser (Arter.dk og Naturdata.dk) kan det ses, at der er observeret Løvfrø ca. 400 meter fra projektområdet, samt forskellige arter af flagermus ca. 300 meter fra projektområdet.

Løvfrøerne er registreret i 2012 og placeret på et markareal med tidvist våde partier. På baggrund af afstanden til løvfrøregistreringen samt, manglende potentielle yngle- og rasteområder indenfor projektområdet vurderer Haderslev Kommune, at projektet ikke vil påvirke arten eller dens levevilkår.

De forskellige arter af flagermus er observeret nord – nordvest for projektområdet. Observationerne af flagermus er fra 2010 og er placeret ved vandløbet Blåå, som har korridorer på begge sider. Haderslev Kommune vurderer, at projektet, grundet dets begrænsede omfang, ikke vil påvirke arterne af flagermus optegnet på habitatdirektivets bilag IV.

Det kan ikke vurderes om lyden fra instrumenter kan påvirke flagermusens flyvemønstre, men da disse er aften/nataktive, vurderes det at flagermusen ikke vil blive påvirket af projektet.

Da projektområdet ikke omfatter yngleområder, rasteområder eller spredningskorridorer og ledelinjer, vurderer Haderslev kommune, at projektet ikke vil påvirke arter på habitatdirektivets bilag IV. Projektområdet vurderes ikke til at være et levested, for de plantearter der er nævnt på bilag IV og projektet vil derfor ikke ødelægge eller beskadige disse.

Konklusion

Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området Kongeå eller Svanemose. Ændringen af arealanvendelsen sker på et areal, der er under kontinuerlige forstyrrelser og er uden særligt naturindhold. Projektområdet er løbende påvirket menneskelig aktivitet og det ansøgte har på den baggrund ikke betydning for fourageringsmulighederne for de udpegede dyrearter på habitatdirektivets bilag IV. Det vurderes ligeledes, at det ansøgte, ikke vil ødelægge yngle- og rasteområder for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV eller skade plantearter på habitatdirektivets bilag IV.

...”

Den omhandlede matrikel er omfattet af en såkaldt Exner-fredning – tinglyst på ejendommen den 2. maj 1952. Formålet med fredningen er at sikre den frie beliggenhed af Lerte Kirke, således at kirkens og kirkegårdens omgivelser også for eftertiden kan fremstå så værdigt som muligt. Fredningen har følgende indhold:

”Arealet må ikke bebygges; det må ej heller beplantes således, at udsigten til kirken ødelægges, midlertidigt eller vedvarende, ligesom der ikke på arealet må opsættes skure, udsalgssteder, boder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende; ej heller må der på arealet opsættes toiletter, hønsehuse, pelsdyrfarme og lignende, sprøjtehuse, benzinstandere og heller ikke – med ejerens samtykke – transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster.

Så længe det pågældende areal administreres af de kirkelige myndigheder, træffer kirkeministeriet dog efter indhentet erklæring fra fredningsnævnet afgørelse om nyplacering af bygninger på det nævnte areal og tillige om selve byggeplanen for disse.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 24. april 2025, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Henrik Tosti, det ministerudpegede medlem, Christa Jørgensen, og det kommunalt udpegede medlem, Olaf Hansen. Desuden deltog Dansk Klokkemuseum ved Lars-Peter Melchiorsen og Margrethe Wind, Haderslev Kommune ved Nicola Dybbroe, Danmarks Naturfredningsforening, afd. Haderslev, ved Bent Karlsson og Jørgen Clausen, Haderslev Stift ved Anne Mette Ladekær og Haderslev Domprovsti ved Torben Hjul Andersen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Lars-Peter Melchiorsen oplyste supplerende, at det er klokkemuseet, der ejer og administrerer det omhandlede areal. Klokketårnet kom til i 2007, klokkestolen i 2015, mens klokkestablen kom til helt tilbage i 1997 eller 1998. Han ved ikke, hvorfor der ikke tidligere er blevet søgt om dispensation fra fredningsbestemmelserne. De største af de fem ansøgte instrumenter vil ikke rage længere op end til hoftehøjde og vil derfor ikke udgøre et problem i forhold til kirkens omgivelser. Vedrørende ”Harmony hop” bemærkes særskilt, at den vil flugte med terrænet og ikke rage op. Heller ikke denne vil derfor kunne skæmme ind- og udsigten til kirken, ej heller selvom den placeres på den ønskede lokation. De ville skulle fjerne et træ, hvis den skulle lægges i forlængelse af de øvrige fire instrumenter. Man kunne godt placere den uden for det fredede areal. Herved ville man imidlertid komme for tæt på det område, hvor der støbes klokker og arbejdes med meget høje temperaturer. Dette er på ingen måde hensigtsmæssigt, idet instrumentet navnlig henvender sig til børn.

Ingen af de fremmødte havde indvendinger mod det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, 1. pkt., meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000), hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 4, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier (såkaldte bilag IV-arter).

Fredningsnævnet lægger efter det oplyste til grund, at Lerte Kirke ikke længere fungerer som en egentlig kirke, men i stedet benyttes som museumsbygning. Det er fredningsnævnets opfattelse, at dette må tillægges betydelig vægt ved vurderingen af, om fredningen bør være til hinder for det ansøgte.

Det ansøgte udgør utvivlsomt en naturlig del af museets virke og påvirker kun i begrænset omfang indsigten til og udsigten fra kirke-/ museumsbygningen.

På denne baggrund, og da det ansøgte heller ikke vil påvirke hverken udpegede Natura 2000-områder eller registrerede bilag IV-arter negativt, meddeler fredningsnævnet dispensation og lovliggørende dispensation til det ansøgte på vilkår at de nye instrumenter udføres og placeres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse

forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 24. april 2025

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Dansk Klokkemuseum, lpmelchiorsen@gmail.com
Haderslev Kommune, post@haderslev.dk, nijd@haderslev.dk
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, mail@sgav.dk
Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, haderslev@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Haderslev: haderslev@friluftsradet.dk
Haderslev Stift, kmhad@km.dk
Haderslev Domprovsti, haderslev.domprovsti@km.dk